

SLOVENSKI NAROD

Izha, a vsak dan popoldne, izvezm, nedelje in praznike. — Inzerati do 80 peti vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50 od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati peti vrsta Din 4. — Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 1 — JESENICE: Ob kolodvoru
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Novi naklepi madžarskih revizionistov:

Madžarski Sedmograško ali Podkarpatsko Rusijo

Ohrabreni z dunajsko razsodbo skušajo Madžari sedaj uresničiti ves svoj revizionistični program — Prihodnji udarec so namenili Rumuniji, od katere bodo zahtevali Sedmograško ali pa pristanek na skupno mejo s Poljsko

BUKAREŠTA, 10. novembra. r. V zvezi s potovanjem kralja Karola v London posvečajo tukajšnji politični krogi posebno pozornost dogodkom na Madžarskem. Vsi znaki kažejo da nameravajo Madžari izkoristiti sedanji mednarodni položaj ter da bodo skušali do kraja uresničiti svoj revizionistični program.

Za prihodnji nedeljo napovedujejo v Budimpešti in po vseh večjih madžarskih mestih velika zborovanja, na katero so povabili tudi svoje simpatizerje iz Nemčije, Italije in Anglije. Med drugimi je prišel včeraj v Budimpešto tudi znanj časopisni magnat lord Rothemann, eden najvnetejših zagovornikov in propagatorjev madžarskih revizionističnih težnj, ki so ga sprejeli z naravnost kraljevskimi častmi. Na kraljevdvoru ga je pozdravila cela vlada, za časa svojega bivanja na Madžarskem pa bo gost regenta Horthyja. Proslave, ki bo prirejena kot zaključek osvojitve severnih pokrajin, se bo udeležilo tudi več italijanskih in nemških ministrov.

Po informacijah, ki so prispеле v Bukarešto, bodo pri tej priliki razpravljali o tem, kako bi se dale uresničiti nadaljnje revizionistične zahteve Madžarske, vpoštevajoč, da je v revizijo madžarsko-čehoslovaške meje trianonska mirovna pogodba pravi za prav že razveljavljena. Rumuni, ki listi domne-

vajo, da bodo Madžari sedaj navalili predvsem na Rumunijo in zahtevali revizijo madžarsko-rumunske meje tako, da bi nekdanja Sedmograška, ki je pripadla po sklenitvi miru v večjem delu Rumuniji, prišla zopet pod madžarsko oblast.

S temi zahtevami pa zasledujejo Madžari tudi še drugi načrt. Rumuniji nameravajo staviti ponudbo, da se zadovolje tudi le z delno revizijo rumunsko-madžarske meje pod pogojem, da pristane Rumunija na skupno mejo med Madžarsko in Poljsko. Sporedno s tem razvijajo Madžari veliko propagando v Podkarpatski Rusiji, da bi tam izžvali nemire in onemogočili notranjo ureditev Podkarpatske Rusije v okviru Čehoslovaške republike. S tem hočejo dokazati nevzdržnost dunajske razsodbe, tako da bi vprašanje Podkarpatske Rusije prišlo ponovno na dnevni red obnem z revizijo madžarsko-rumunske meje.

V rumunskih političnih krogih izjavljajo ti načrti veliko ogorčenje in naravno je, da spremljajo početje Madžarov z vso potrebno pozornostjo. Toliko večji pomen pripisujejo zaradi tega potovanju kralja Karola v London, kjer se bo brez dvoma razpravljalo tudi o vseh teh problemih. Usoda Čehoslovaške in najnovejši dogodki na Madžarskem so imeli v zvezi s tem velik vpliv tudi na notranje politične razme-

re v Rumuniji. Klic po notranji slogi je postal sedaj splošna zahteva. Vsi rumunski listi naglašajo, da je na madžarske zahteve treba odgovoriti s poglobitvijo nacionalne samozvesti in uvrstitvijo narodne slege. Obenem pa poudarjajo, naj se Budimpešta ne vara, kajti Rumunija ni Čehoslovaška in bo znala braniti svoje meje, ki niso le začasne, marveč določene za večne čase.

»Rumunija ne bo dala Madžarski niti pedl svoje zemlje. To naj vedo tudi v Londonu, Parizu, Berlinu in Rimu,« piše oficijozni »Cuventul«, »kajti vsaka revizija državnih meja na Balkanu bi uničila s težavo vzpostavljeno ravnotežje na jugovzhodu Evrope in Balkanu. ki je po tolikih težavah postal najmirnejši kotiček Evrope. bi se znova pretvoril v zelo nevarno ognjišče mednarodnih konfliktov. Mnogi izmed tistih, ki so kopali grob Mali antanti, danes to že obžalujejo, vedo pa naj, da je Balkanska zveza branik, ki se bo uspešno zoperstavil vsakemu napadu. Balkanske države žele mirno sožitje in prijateljsko sodelovanje z vsemi sosedmi in vsemi ostalimi narodi in državami, zahtevajo pa, da spoštujejo njihovo neodvisnost in nedotakljivost, ki jih bodo znale v danem primeru braniti z vsemi sredstvi in z vso odločnostjo.«

Program obiska v Londonu

London, 10. nov. AA. DNB. Danes je bil objavljen program uradnega obiska rumunskega kralja Karola ki bo prispel 15. novembra v London. Kralja Karola in prestolonaslednika Mihaela bosta sprejela in pozdravila v Dovru vojvoda Kentski, v Londonu pa kralj Jurij Isti dan zvečer bo prirejen velik banket v Buckinghamski palači. Londonski župan bo priredil 16. novembra opoldne svečano kosilo. Zvečer 16. novembra bo kralj Karol sprejel angleško kraljevo dvojico na rumunskem poslaništvu v Londonu. Takoj zatem bo kralj Jurij priredil na čast kralju Karolu velik sprejem v Buckinghamski palači. Za 17. november je določen ogled angleškega vojaškega letalstva. Isti dan zvečer bo prirejena uradna večerja v Foreign Officeu, katere se bodo udeležili angleška kr. dvojica, rumunski kralj Karol in prestolonaslednik Mihael. Odhod iz Londona je določen za 18. november.

Spremljevanje kralja Karola

Bukarešta, 10. nov. AA. Rador. Maršal dvora sporoča, da bodo kralja Karola na njegovem potovanju v London spremljali veliki vojvoda Mihael, od strani vlade zunanji minister Comnen in glavni svetnik Ernest Udariani. ravnatelj protokola Starce, maršal dvora in opolnomočeni minister Flondor, šef vojaške hiše Nj. Vel. kralja in prvi adjutant general Mihael, pribočnika podpolkovnik Filipi in Mihailescu ter ordonančni oficir major Ilieradu.

Kemal Atatürk

predsednik turške republike, je na smrtni postelji in vsak hip pričakuje njegove smrti

levov za nakup rotacijskega stroja in drugih instalacij za vladno glasilno »Dnjes«, je govorilo mnogo poslancev in so vsi nasprotovali temu kreditu. Ostro so zlasti nastopili opozicijski govorniki. Pravi vihar pa je nastal, ko je prišlo do glasovanja. Opozicija je vladi očitala, da ni dosegla večine. Pri nato sledenem poimenskem glasovanju je predsednik sobranja Musanov ugotovil, da je od 156 poslancev glasovalo 69 proti, 67 pa za vladni predlog. Opozicija je izid glasovanja pozdravila z burnim ploskanjem. Finančni minister Dumov je nato v imenu vlade izjavil, da na podlagi člena 120 trnovske ustave umakne svoj načrt. Z vzkliki »Prepozno!« je opozicija energično protestirala, dočim so člani vlade začeli zapuščati dvorano, poslanci pa so še vedno ostali v dvorani in vzklikali proti vladi. Predsednik sobranja Musanov je komaj prišel do besede in izjavil, da ima vlada po ustavi pravico, da umakne svoj zakonski predlog. Ker pa so člani vlade že zapuščali sejo, jo je takoj zapustil in napovedal, da bo prihodnja seja takoj, ko bo vlada predložila nov dnevni red. Poslanci so zapuščali dvorano živahnemu komentirajoč dogodka, saj je bilo prvič, da je narodno sobranje odklonilo vladni predlog in da je ostala vlada v manjšini.

Radek pomiloščen?

Varšava, 10. nov. h. »Ilustrovani Kurier« Poljske poroča iz Moskve, da je bil znani sovjetski novinar in bivši diplomat Radek, ki je bil pred dvema letoma obsojen na 20-letno prisilno delo, zaradi zasluga, ki jih je izkazal GPU, izpuščen na svobodo in se je dne 1. vrnil v Moskvo, kjer bo zopet prevzel glavno uredništvo oficijoznega glasila moskovske vlade »Izvestije«.

Sestanek načelnikov italijanskega in nemškega generalštaba

Rim, 10. nov. AA. Stefani. Načelnik italijanskega generalnega štaba general Russo je prispel danes ob 8.35 v Inmost, kjer se bo sestal z načelnikom štaba nemških čet Lutzejem.

400 žrtev luninega mrka v Kalkuti

Kalkuta, 10. nov. AA. Indi so včeraj objavili praznik »Haramoni jogat«, ki ga praznujejo samo tedaj, kadar pade lunin mrk na ponedeljek. Milijoni so se v tork zjutraj okopali v Gangesu, da se očistijo grehov. Romanje k Gangesu je bilo v Kalkuti tako veliko, da je v silni gneči izgubilo življenje okoli 400 ljudi.

Nov serum proti tuberkulozi

Sofija, 10. nov. br. Bolgarski zdravnik dr. Nikola Vasiljev je imel nocoj v zdravniškem društvu v Sofiji predavanje o novem serumu proti tuberkulozi. Serum se pridobiva iz česna in je po njegovih izkušnjah zelo učinkovit. Njegovi dosednji preizkusi so pokazali, saj je dalo s tem serumom popolnoma izlečiti tudi že skoraj brezupni primeri tuberkuloze.

Smrt voditelja francoskih novinarjev

Pariz, 10. nov. AA. Snoti je umrl v Parizu, zadet od srčne kapl, George Bourbon, predsednik francoskega novinarskega sindikata, ustanovitelj mednarodne novinarske zveze, predsednik združenja književnikov ter predsednik lige za človeške pravice. Pokojnik je bil znan dramati in književni kritik. Umrl je v 60. letih starosti.

Carib, 10. novembra. Beograd 10, Pariz 11.725, London 20.9675, New York 441.125, Bruselj 74.575, Milan 23.20, Amsterdam 239.80, Berlin 176.70, Praga 15.15, Varšava 82.87, Bukarešta 3.25.

Atatürk umira

Od davi je v agoniji — Člani vlade ob mrtvaški postelji — Vsa Turčija v žalosti

PAD, 10. novembra. r. Ob 10. dopoldne se je izvedelo, da Kemal Atatürk umira. Vest se je bliskovito razširila po vsem mestu in na mah je zastal ves promet. Povsod so ustavili delo in ogromne množice se zbirajo v molitnicah in okrog prezidenove palače ter molijo za priljubljenega voditelja.

Že komunikacije, ki je bil objavljen o zdravstvenem stanju predsednika republike Kemala Atatürka davi ob 8., je dal naslutiti, da je stanje bolnika skoro brezupno in da lahko vsak hip nastopi katastrofa. Bolezen se je zadnja dva dni rapidno slabšala in bolnik, ki ne more zaužiti nikake hrane, je fizično že tako izčrpan, da ga vidno zapuščajo telesne moči. Ponoči se je temperatura še bolj dvignila in bolnik je bil od časa do časa v nezavesti. Vse kaže, da se že bliža agonija.

Člani vlade so se polnoštevilno zbrali v Carigradu in so vso noč prebili v palači predsednika republike. Tudi v vseh državnih uradih je uvedena dolga nočna služba. Predsednik narodne skupščine je brzojavno sklical vse poslance, ki so se davi polnoštevilno zbrali v Ankari. Predsednik vlade Dželal Bajar je bil vso noč pri umirajočem predsedniku republike in izdani so tudi že vsi ukrepi za primer njegove smrti.

Prezident turške republike Gazi Mustafa Kemal Atatürk je star 59 let. Rodom je

iz Soluna, kjer je bil njegov oče carinski ravnatelj. Po končani gimnaziji se je vpisal v vojno akademijo in si je s svojim odličnim znanjem pridobil priimek Kemal, kar pomeni »odličnost«. Že v zgodnji mladosti je bil prežet rodoljubja ter je s 15 leti v Damasku ustanovil tajno organizacijo »Dömvina« ki jo je pozneje razširil na vso Turčijo. Posebno aktivno se je udeleževal v vrstah tako zvanih revolucionarnih mladoturkov in postal kma u njihov voditelj. Izsilil je odstop Sultana Abdula Hamida in obnovo ustave. V balkanski vojni je bil generalštabni major, med svetovno vojno pa dve leti vojaški ataše v Sofiji. Pozneje je z velikim uspehom vodil borbe v Dardanelih. Zaradi nemirnosti z nemškimi generali je leta 1917 odločil poveljstvo in se je pozneje boril v Palestini. Tu si je tudi priboril pridevek Gazi, kar pomeni »zmagovite«. Leta 1923 je bil po sklenitvi miru proklamiran kot osvoboditelj za predsednika republike ter nato ponovno izvoljen leta 1927 in 1931.

Kemal Atatürk se upravičeno lahko naziva tvorca nove Turčije. Iz zanušene azijske države je napravil vzorno urejeno državo, ki se lahko kosa z evropskimi državami. Odpravil je monarhizem in razne zastarele običaje, uvedel latinico in dvignil narod in državo v gospodarskem in kulturnem posledu na zavidno višino. Tudi v zunanji politiki je v zvezi z vrnitvijo urenil odnose Turčije in smada poleg kralja Aleksandra med tvorci Balkanske zveze, ki je najvztrajša onora miru na Balkanu. Sprito tolikih zaslug nač ni nič čudnega, če ves turški narod drhti v bojazni, da ga bo z njegovo smrtjo zadela nenadomestljiva izguba.

»Ni vzroka za vznemirjanje!«

Pomiljiv govor predsednika angleške vlade po monakovskem alarmu

London, 10. nov. e. Na banketu, ki ga je priredil londonski župan (lord maior) je govoril tudi predsednik vlade Chamberlain, ki je v svojem govoru poudarjal, da ima angleška vlada štiri osnovne težnje: 1. Delo za ohranitev miru 2. Delo za državo, da bo vedno bolj močna in vsem svetu in da bo uživala povsod dolžno ji spoštovanje. 3. Delo za razvoj gospodarske delavnosti, zlasti industrije in zaposlitev velikega števila brezposelnih 4. Stalno in neumorno delo za olajšanje pogojev za izboljšanje življenja naroda na vseh poljih. V svojem govoru se je Chamberlain dotaknil tudi čehoslovaške rekoče: Ko se lordu Runcimanu ni posreželo, da na Če-

škoslovaškem zblizha nasprotne stranke. je moral inter. cinirati naša vlada. Miru ni bilo mogoče ohraniti z besedami in notami, temveč samo z dejanji. V svojem govoru je poudarjal, da je monakovska odločitev naložila Čehoslovaški težke žrtve, ki je morala izzvati splošne simpatije za to majhno državo in za ta božbeni majhni narod.

Spregovoril je tudi o oboroževanju na glasujoč, da je razorožitev mogoča le tedaj, če se narodi v resnici dobro obožijo. Enostranska razorožitev je nemogoča. Naposled je izjavil, da je položaj tak, da ni razloga, da ne bi mogli v miru in zaupanju pričakovati božičnih praznikov.

Evakuacija je bila včeraj končana Podkarpatska vladarja je preselila v Chust

Chust, 10. nov. e. Včeraj je bila končana izpraznitev Uzhoroda in Mukacheva. Evakuacija je bila izvršena v popolnem redu. Vsi državni uradi so se preselili v novo prestolnico Chust. Administrativno poslovanje je neprekinjeno. Predsednik podkarpatske vlade msgr. Vološin je že včeraj prispel v Chust, minister Revaj, ki je vodil evakuacijo Uzhoroda, pa danes. Minister dr. Baščinski je s člani komisije za razmejitve odpotoval v Budimpešto, kjer bo komisija sedela do definitivne ureditve meja. Madžari so zasedli včeraj etapo, določeno po programu dunajskega razsodišča. Madžarske čete so dospele do Berehovega, ki so ga oblasti Podkarpatske Rusije že predvčerajšnjim izpraznile.

Praga, 9. nov. h. Z okupacijo se je ozemlje Moravske zmanjšalo za dobro tretjino.

Razhod prostozidarskih lož na Češkem

Praga, 10. novembra. o. Šef praške polici je je prepovedal udeleževanje prostozidarskih lož. V Plznu so se prostozidarji prostovoljno razšli.

Obnovitev delovanja rotarijskih klubov

Praga, 10. nov. Rotarijski klubi, ki so se po monakovski konferenci prostovoljno razšli, so se sedaj znova konstituirali in obnovili svoje delovanje.

Chvalkovsky — bodoči prezident ČSR?

Ugibanja ob skorajšnjem sestanku narodnega predstavništva in volitvi prezidenta republike

Praga, 10. novembra. e. Pričakujejo, da bo parlament sklican v drugi polovici meseca novembra. Smatrajo, da bo do tedaj dosežen sporazum glede enotne stranke in glede enotne kandidature za predsednika republike. Vse kaže, da ima dosedanj zunanji minister Chvalkovsky večino čeških in slovaških parlamentarcev za seboj. Smatrajo, da ima dr. Chvalkovsky tudi dovolj avtoritete in da je v dobrih odno-

šajih z Rimom, Berlinom in Varšavo. V poučenih krogih zatrjujejo, da bi v primeru, da postane Chvalkovsky predsednik republike, bil imenovan za ministra zunanjih del kak uradnik in ne politik, na drugi strani poudarjajo, da bi bil v tem primeru novi zunanji minister dr. Krno, pomočnik ministra zunanjih del, ki je po rodu Slovak.

Protizidovski izgredi po vsej Nemčiji

Reakcija na pariški atentat — Židovske šole in sinagoge v plamenih, židovske trgovine zaprte

Berlin, 10. nov. br. Ko se je izvedelo, da je mlad židovski tajnik Rat, na katerega je mlad žid izvršil atentat, podlegel poškodbam, je prišlo v vsej Nemčiji do spontanih protizidovskih demonstracij. Množica je dajala duška svojemu ogorčenju z razbijanjem židovskih lokalov in trgovin. Na Dunaju, v Lincu, Nassauu, Hessenu in drugih mestih so demonstrantje zažgali sinagoge. Gasilci so odklonili vsako pomoč in so vse zažgane sinagoge

in židovske šole pogorele do tal. Žide so prisilili, da so morali zapreti svoje trgovine in lokale in jih ne smejo več odpreti. Na ta način jih hočejo prisiliti, da se izselijo. Poveljniki policije Himmler je izdal odlok, s katerim prepoveduje židom posest vsakega orožja. Kdor bi se zalotil v posesti orožja, bo poslan v koncentracijsko taborišče za dobo 20 let. Napovedujejo pa tudi še druge ukrepe proti židom.

Nepričakovan poraz vlade v Sobotanju

Z dvema glasovoma razlike je Sobotanje odklonilo od vlade zahtevane in naknadne kredite

Sofija, 10. nov. e. Na včerajšnji seji narodnega sobranja, na kateri se je razpravljalo o vladnem zakonskem načrtu glede dodatnih kreditov v znesku 9 milijonov levov, je vlada ostala v manjšini z 69 : 67

glasovi ter je bil njen predlog odklonjen. Že takoj v začetku seje je bilo jasno, da bo prišlo do burnih dogodkov. Ko je prišel na vrsto drugi del zakonskega načrta, s katerim je zahtevala vlada 8 milijonov

[Ireuta Josip Zupancic — Za »Narodno tiskarno« Fran Jeran — Za upravo in inseratni del lista Oton Christof — Vsi v Ljubljani